

Çamlıca Anıları

– Cevdet Doğan · 18 Haziran 2012

İkinci Dünya Savaşı başlayıncaya kadar Kütahya'nın en gözde mesirelerinden biri 7 Km. uzaklıktaki Çamlıca idi, burası, göz alabilesiye uzanan oldukça yaşlı bir çam ormanı, billur gibi berrak ve çok soğuk kaynak suları, ormana bitişik şahane meyve bahçeleri ve şirin bir köyle Kütahyalılara davetiye çıkarmaktaydı.

Hemşehrilerimizden bir kısmı günlük gezi için gelir, taşlardan basit ocaklar yapar, ormandan temin ettikleri yakacakla yemeklerini pişirir, kahvelerini, çaylarını hazırlar, çocuklar çeşitli oyunlar oynar, sincapları kovalar, akşam evlerine dönerlerdi, bir kısmı da uygun yerlerde çadır kurarak günler, hatta haftalarca kalır, göze tabir edilen küçük kaynakların ayağında yetişen ufak fakat çok lezzetli ve aromalı yabani çileklerden toplar, reçel yapar, reçine kokulu , bol oksijenli havayı teneffüs etme olanağı bulurlardı.

Şimdi on dakikalık yol, o zamanın nakil araçları atlı arabalarla bir saat çeker, hatta kafiledeki çocuklar yol boyunca dizili böğürtlen, alıç gibi yabani , fakat şifalı meyvelerden toplamak isterlerse bu yol iki üç saat sürerdi. Bir yaz başlangıcında babam bu sene sizi Çamlıcaya götürmeyi düşünüyorum, bir iki ay kalır, hem çam havası teneffüs eder, hemde köy hayatı yaşamış oluruz der demez Annem - Ben yılından çok korkarım, orada rahat uyuyamam !deyince babam: -Hatun çadıra gitmiyoruz, ev kiraladım! diye cevapladı, bu def'a burkulma sırası kardeşimle bana geldi, babam biraz sinirlenerek -Peşin hüküm veriyorsunuz, görmeden konuşmayın, ben çok beğendim, görünce siz de beğeneceksiniz! dedi.

Hakikaten babamın isabetli bir karar verdiğini daha yolda anladık, bir tarafta meyve bahçeleri, öbür tarafta çam ormanı, rampayı tırmandıkça şehrin kuş bakışı manzarası bizi büyüledi ama asıl sürprizi kalacağımız binaya yaklaşırken yaşadık.

Çam ormanına yaslanmış, iki katlı bir değirmen görünce şaşkınlıktan küçük dilimizi yutacaktık neredeyse, şimdiye kadar gördüğümüz tek katlı derme çatma, harap değirmenlere hiç benzemeyen bu değirmen bir sanat eseri idi adeta, bakımlı, beyaz badanalı, arktan kaçan sularla fışkıran yeşilliğin ortasında bir şato gibiydi, bir tarafında orman, diğer tarafında ufka kadar uzanan, üzerinde kuzuların otladığı, öbek öbek papatyalarla bezeli yemyeşil bir çayır,çayıra bitişik bahçeli köy evleri bir tablo güzelliği sergiliyordu.

Yan taraftaki ahşap merdivenle tırmandığımız üst katı görünce asıl büyük sürprizin bizi burada beklediğini anladık, oymalı dolapları, nakışlı tavanları, şark işi sedirlerde serili antika halılar, halı kaplamalı yastıklar, duvarların büyük bir kısmını kaplayan nadide aynalar, pencerelerin hepsindeki değişik şahane manzara görülmeye değerdi. Ayrıca değirmen arkının kot farkından faydalanılarak mutfak ve WC musluklarına bağlanmış olan tertemiz kullanma suyu şehirdeki konforu aratmayacak bir lüks idi. Hiç ummadığımız bu durum bizi şaşırtmıştı, babam o zaman izah etti -Yunanlılar işgal sırasında bu binayı karakol olarak kullanırken,buradan hiç gitmeyeceklerini sandıkları için, restore etmişler dedi ,hatta değirmenin sesini işitmek için araya yalıtım malzemesi koyduklarını, gece de çalışan değirmenin sesinden etkilenmeyerek çok rahat uyuyabilince fark ettik.

Türk ulusunun esareti kabullenemeyeceğini düşünemeyen gafiller neye uğradıklarını anlayamadan, emelleri kursaklarında kalıp denize dökülünce bu güzel bina da kalmış, eğer imkan bulsalar birçok köylerimiz ve ormanlarımız gibi burayı da yakar öyle giderlerdi, Allah fırsat vermemiş hainlere.

Evin keşfi bittikten sonra sıra değirmene gelmişti, suyun değirmen taşını nasıl döndürdüğünü, buğdayın nasıl öğütüldüğünü merak ederdim , ama o güne kadar görmemiştim. Ev sahibimiz değirmenci çok anlayışlı bir amca idi, vaktiyle işgal kuvvetlerine darbe vuran çetelerden birine katıldığı için Mehmet olan adından daha çok Çete olarak anılıyordu -Önce taşı hareket ettiren sudan başlayalım! diyerek değirmenin zeminine göre oldukça yüksekte olan su arkının yanına götürdü, arkın bir tarafındaki tapa tabir edilen kapağı göstererek -Bu tapayı açarak suyun yönünü değiştirdiğimiz zaman değirmen durur, bakım vs. amaçla kullanırız bu tapayı , sair zaman su aşağı doğru gittikçe daralan(adeta huni gibi) oluktan büyük bir hızla düşer, aşağıdaki kanatçıklara çarparak onları,onlar da bağlı oldukları mil vasıtası ile üst taşı döndürür,şimdi değirmene inip taşları görelim dedi, indik , değirmende 3 çift taş vardı.

Çete - Bu taşlara ocak deriz, bu değirmen üç ocak, üstte gördüğünüz hazneye öğüteceğimiz buğday arpa vesaireyi çuvalla getirip dökeriz, birden akıvermemesi için çakıldak dediğimiz, taşın dönüş hızına ayarlı , şu düzeneği kullanırız, gördüğün gibi alt taş sabittir, üst taş dönerken ortadaki delik kısımdan iki taşın arasına akan hububat öğütülür, incelik ayarı taşı yükseltip alçaltan şu düzenle yapılır, taşlar dönerken zamanla aşındığından şu kalemle dişeme denilen, taşın üzerinde küçük oyuklar açma, işlemini yaparız dedikten sonra geçenlerde bu değirmen bir hafta zorunlu tatile girdi diyerek anlatmaya başladı:

Olukta bir arıza oldu, marangoz işinden anlamadığım için bir usta bulup getirdim, gündelik olarak ne vereceğimi sordum, pazarlık ettik,2-3 günlük iş vardı, benim de Bozüyük'e gitmem gerekiyordu, usta işe başladı ,ben de gittim,2 gün sonra geldim ki hiçbir şey yapılmadığı gibi usta da yok,bulup işi neden bıraktığını sorunca - Çete sen gittin,öğleye doğru bir atlı geldi, atın kaltağındaki halı heybeyi indirdi, nargilesini, kahve takımlarını çıkardı, ateş yakıp kahvesini hazırladı, nargilesini ateşleyip fokurdatmağa başladı, onu seyrederken bıraktığım işime başladım, beş dakika geçmeden beni çağırdı: -Arkadaş! şu yeşilliği koyu gölgeliği gördüm, ağız tadiyle bir nargile fokurdatıp, bir fincan kahve içeyim dedim,tak taklarınla kafamı şışirdin, otur şuraya ben gittikten sonra ne halin varsa gör! deyince yevmiye usulü çalıştığımı,işi bırakamayacağımı belirttim. O da - Yevmiyen kaç para ? dedi. Bir mecit deyince, -al şu beş mecidi 5 gün çalışma dedi, ben de parayı alıp köyüme gittim, ehl-i keyf bir ağa imiş,dayatsam belki de dayak yiyecektim,korktum, ne yapayım? Diye cevap verdi.

İyi, hemen başla şu işi bitir! dedimse de marangoz ben 5 yevmiyemi o ağadan aldım , haram olur, çalışmam demez mi? Ne dedimse laf anlatamadım, başka marangoz da bulamadığım için 3 gün daha zoraki tatil yaptık, dedi hayıflanarak.

Tatil deyince aklıma geldi, yarın okul vardı, eve çıkıp hazırlandım, ertesi gün sabahleyin babam brik denilen iki tekerlekli, tek at koşulan arabamızla beni şehre götürdü, o sıralarda park sorunu yoktu , arabayı kapının önüne bırakıp atı ahıra çekip yemledikten sonra ben okula, babam da işine gitti, kardeşim henüz okul çağında olmadığından o Çamlıca'nın tadını çıkarıyordu. Akşam ihtiyaçları alıp yine

arabamızla amlıcaya döndük.

Kütahya'daki evin bahçesindeki tavuklar Pazar günü , Cumartesiden verdiğimiz yem ve su ile idare etmek zorunda kalıyor,bazen yemleri yetmiyor, bazen su kaplarını devirdikleri için susuz kalıyorlardı, bir arabacı ile anlaşp onları da amlıcaya götürdük, akşam olunca yaptığımız kümese giriyor, sabahleyin civar bahçe ve tarlalara dağılıyorlardı, köyden temin ettiğimiz süt, kaymak, tereyağı, kovan balı ve yoğurda taze yumurta da eklenmiş oldu böylelikle.

Bir akşam çok sevdiğim, avucumdan yem yiyen, horozunu okşadığım zaman kanat vurarak kışkandığını belirten Felemenk cinsi çil tavuğum kümese dönmeyince meraklandık, acaba köpekler mi parçaladı? diye sorduğum değirmenci - Buraya başıboş köpek sokulamaz, buradakiler de çoban köpeğı olduğu için yalla beslenir, et yemezler! deyince rahatladım, ama ertesı gün, hatta haftalar geçtiğı halde dönmeyince ümidi kesmiştik ki 3 hafta kadar sonra arkasında civcivlerle çıkıp gelmez mi? Meğır kabak kökenlerinin arasında kuluçkaya yatmış, civciv çıkarmış, tabii çok sevindik, hem bulunuşuna hem de civciv çıkarmasına.

O senelerde köylerde elektrik olmadığı için bataryalı bir radyo almıştık, anteni ise devasa bir şeydi, takriben iki metre karelik bir çerçeve içine döşenmiş metrelerce bakır telden oluşan anteni mümkün mertebe yüksek bir yere takıyor, yine de parazitli bir sesle dünya ahvalinden haberdar oluyor veya şarkı, türkü dinlemeğe çalışıyorduk.

Geceleri evler ekseri küçük gaz lambaları ile aydınlatılmaktaydı. Ben lüks adı verilen, gazyağının pompalanarak basınçla sevk edilen gömlek aracılığı ile, şimdiki ampullere benzer oldukça parlak ışık veren, aydınlatma aracıyla aydınlatılan odada rahatça ders çalışabiliyordum, annem de şimdi antikacı vitrinlerini süsleyen, pompalı gazocağında yemek pişirdiğı için diğır ev kadınlarına nazaran oldukça şanslı sayılırdı.

Okullar tatil olunca oyun alanlarımız ve çeşitleri de arttı, köye kadar uzanıp çocuklarla körebe, saklambaç, met-omak, aşık gibi oyunlar oynuyor, bahçelerden meyve topluyor,harman zamanı düven sürüyor,hoş vakit geçiriyorduk ama nihayet dönüş günü geldi, sanki baba ocağında ayrılıyormuş kadar tarifsiz kederler içinde terk ettiğimiz amlıcaya ve oradaki dostlarımıza ertesı sene tekrar döneceğımız umudu ve tesellisi ile veda ettik.

Güzel bir tatil böylece bitmiş oldu.